

บทวิจัย

ปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชาย ในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดชลบุรี

นัทวิทย์ สุจริตซ์*

รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์** พรนภา หอมสินธุ์***

บทคัดย่อ

การติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มชายรักชายยังคงเป็นปัญหา และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนชายรักชาย (YMSM) สาเหตุหลักของการติดเชื้อคือ พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ถุงยางอนามัย และปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในระดับอุดมศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดการให้ข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจ และทักษะพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายรักชาย อายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 115 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย โดยมีค่าความเที่ยง (KR-20) เท่ากับ 0.72 และ 0.75 ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย และพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อยู่ระหว่าง 0.82-0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติการถดถอยโลจิสติกส์

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนชายรักชายมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนประจำ ต่ำกว่าคู่นอนชั่วคราว (ร้อยละ 49.6 และร้อยละ 66.4 ตามลำดับ) ปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชาย ทั้งคนที่มีคู่นอนประจำ (Adjusted OR = 1.106, 95% CI = 1.010-1.211) และคนที่มีคู่นอนชั่วคราวได้ (Adjusted OR = 1.134, 95% CI = 1.029-1.249)

ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาชายรักชายให้พกถุงยางอนามัยไว้ใกล้ตัวให้พร้อมใช้งาน กล่าวพูดคุยกับคู่นอนให้ยินยอมใช้ถุงยางอนามัย และกล้าที่จะปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ ถ้าหากคู่นอนไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย รวมถึงการหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงที่อาจจะทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

คำสำคัญ: เยาวชนชายรักชาย/ แนวคิดการให้ข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจ และทักษะพฤติกรรม/ การรับรู้สมรรถนะตนเอง/ ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย

* นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** ผู้รับผิดชอบหลัก รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**Predicted Factors of Consistent Condom Use
among Men Who Have Sex with Men (MSM) Undergraduate Students in
Higher Education Institutions Chonburi Province**

Nutthavit Sookrak*

Rungrat Srisuriyawate** Pornnapa Homsin***

ABSTRACT

HIV infections and other sexually transmitted infections (STIs) remain a major health problem with increasing trend of unsafe sex among men who have sex with men, especially young MSM (YMSM). Main cause of infection is condom use behavior. This study aimed to determine condom use and predictors of consistent condom use among undergraduate students who were YMSM. The conceptual framework was based on the Information-Motivation-Behavioral skills (IMB) model. Samples of 115 YMSM aged 18-25 years old who were studying at undergraduate level in Chonburi province. The samples were recruited by using snowball sampling. Data were collected by self-administered questionnaires consisted of demographic data, HIV/STIs knowledge and condom use knowledge with a reliability (KR-20) of 0.72 and 0.75 respectively, perceived HIV risk, perceived benefit of condom use, and perceived barrier of condom use, partners' support for condom use, condom use self-efficacy, and condom use behavior with Cronbach's alpha coefficient between 0.82-0.96. Descriptive statistics and logistic regression were employed for data analysis.

The finding indicates that YMSM reported using condom consistently with the regular partner lower than the casual partner (49.6% and 66.4%, respectively). Condom use self-efficacy could explain consistent condom use among the YMSM both regular partners (Adjusted OR = 1.106, 95% CI = 1.010-1.211) and casual partners (Adjusted OR = 1.134, 95% CI = 1.029-1.249).

Therefore, activities to promote condom use self-efficacy in YMSM should be organized. The campaigns should be encouraged YMSM to use condom, negotiation with their partners for condom use, and avoidance of sexual partners who deny to use condom for safe sex.

Key words: YMSM/ IMB Model/ Self-efficacy/ Consistent condom use

*Master student, Master of Nursing Science (Community Nurse Practitioner), Faculty of Nursing, Burapha University

** Corresponding Author, Associate Professor, Community Nursing Department, Faculty of Nursing, Burapha University

*** Associate Professor, Community Nursing Department, Faculty of Nursing, Burapha University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความชุกของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายรักชาย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีสัดส่วนการติดเชื้อเอชไอวีสูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแพซิฟิกพบการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ในกลุ่มชายรักชายมากที่สุดร้อยละ 38 รองลงมาคือ คู่นอนของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กลุ่มชายรักชาย กลุ่มพนักงานบริการหญิง กลุ่มพนักงานบริการชาย และกลุ่มสาวประเภทสองร้อยละ 24¹ การติดเชื้อเอชไอวีในประเทศไทยสาเหตุหลักเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ร้อยละ 90 เกิดจากการรับและถ่ายทอดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มชายรักชายเป็นกลุ่มที่มีการติดเชื้อรายใหม่สูงสุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนที่ไม่ทราบว่าเป็นฝ่ายติดเชื้อ ร้อยละ 25² จากรายงานความชุกและอุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวีและซิฟิลิสในกลุ่มชายรักชาย คลินิกชุมชนสีลม กรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2548- 2554 พบว่ากลุ่มชายรักชายกลุ่มอายุ 22-29 ปี มีสัดส่วนการติดเชื้อเอชไอวีสูงถึงร้อยละ 29 และกลุ่มอายุ 15-21 ปี มีสัดส่วนการติดเชื้อเอชไอวีสูงร้อยละ 22.8 ในขณะที่อัตราอุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มอายุ 15-21 ปี มีค่าสูงสุด 12.2 ต่อ 100 คนต่อปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 22-29 ปี มีค่า 7.6 ต่อ 100 คนต่อปี³

การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นสาเหตุหลักของการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มชายรักชาย โดยพบถึงร้อยละ 90 ของสาเหตุทั้งหมด⁴ และพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอขณะมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มชายรักชาย เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่สำคัญต่อการติดเชื้อ เอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าประชาชนกลุ่มอื่นถึงร้อยละ 5-10⁵ จากการศึกษาของจิรภัทร หลงกุล และสุพรรณิ พรหม

เทศ⁶ พบว่า กลุ่มชายรักชายมีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่มีการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนชั่วคราวมากกว่าคู่นอนประจำ และพบว่ามีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่กับคู่นอนทุกประเภทเพียง ร้อยละ 57.5 การทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มชายรักชายที่ใช้อินเทอร์เน็ต เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอกับกลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอ พบว่ากลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยจะมีความรู้เรื่องการติดเชื้อเอชไอวีสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁷

การรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย จากการศึกษาพบว่ากลุ่มชายรักชายในจังหวัดขอนแก่น มากกว่าร้อยละ 60 มีการรับรู้การติดเชื้อเอชไอวีจากความเสี่ยงที่เกี่ยวกับเลือด สารคัดหลั่งจากอวัยวะเพศ และจากการมีเพศสัมพันธ์⁸ การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค และการรับรู้อุปสรรคในการใช้ถุงยางอนามัยเป็นปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรค จากการศึกษาการรับรู้ประโยชน์และต้นทุนที่สัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยและการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันในกลุ่มนักเรียนระดับวิทยาลัย พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัยสูงมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่รับรู้ประโยชน์น้อย⁹ และการรับรู้อุปสรรคของการใช้ถุงยางอนามัย เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชาย¹⁰

การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย เป็นบริบทสำคัญในการส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย จากการศึกษาการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักในกลุ่มหญิงและกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย พบว่า

กลุ่มชายรักชายที่มีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอขณะมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักนั้นได้รับการสนับสนุนจากคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่ากลุ่มชายรักชายที่ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง¹¹ นอกจากนี้ การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มชายรักชายที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงได้ร้อยละ 20¹²

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการศึกษากลับกับการใช้ถุงยางอนามัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มประชากรทั่วไป หรือกลุ่มเยาวชนชายหญิงทั่วไป แต่ยังไม่พบการศึกษาปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักศึกษาชายรักชาย ซึ่งเป็นเยาวชนที่อยู่ในสถาบันศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่อิสระ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีบริบทแตกต่างจากกลุ่มเสี่ยงที่ศึกษาผ่านมา ซึ่งอาจส่งผลทำให้มีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยแตกต่างจากศึกษาในประชากรกลุ่มอื่นๆ การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจ และทักษะด้านพฤติกรรม (Information Motivation Behavioral Skill Model ; IMB model) ซึ่งการเกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของบุคคล ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) ปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) และปัจจัยด้านทักษะพฤติกรรม (Behavioral skills)¹³ เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริการด้านโรคเอดส์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย และการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอชไอวี/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มเยาวชนชายรักชายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในระดับอุดมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

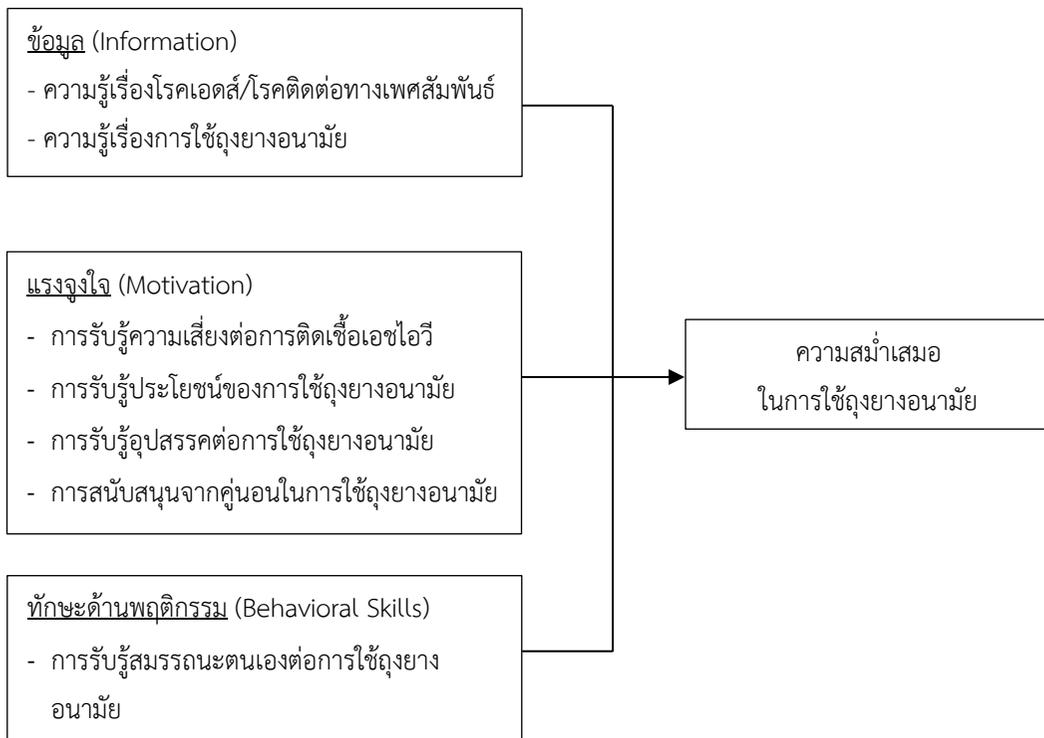
ปัจจัยความรู้เรื่องโรคเอดส์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย การสนับสนุนจากคู่นอนต่อการใช้ถุงยางอนามัย และการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย สามารถร่วมทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายได้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบจำลองข้อมูลข่าวสาร-แรงจูงใจ-ทักษะด้านพฤติกรรม (Information-Motivation-Behavioral Skills Model: IMB Model) ที่ถูกพัฒนาโดย Fisher & Fisher¹³ เป็นกรอบแนวคิด ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย มี 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้เรื่องโรคเอดส์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยอาจมีผลโดยตรงต่อการใช้ถุงยางอนามัย เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน การที่บุคคลจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต้องมีข้อมูลความรู้ และอาจไปเสริมให้เกิดแรงจูงใจ รวมถึงผลต่อทักษะด้านพฤติกรรมได้เช่นกัน แต่การให้ข้อมูลอย่างเดียวอาจไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ 2) แรงจูงใจในการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การรับรู้ความ

เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย และการสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย เป็นอีกปัจจัยกลุ่มหนึ่งที่จะอาจมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมได้ และมีความสัมพันธ์เสริมให้เกิดการได้รับข้อมูลข่าวสาร และทักษะด้านพฤติกรรมได้ ซึ่งแรงจูงใจ

สามารถเกิดขึ้นจากตนเอง หรือเกิดจากบุคคลอื่นได้ 3) การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย เป็นปัจจัยด้านทักษะด้านพฤติกรรม ที่เกิดจากปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการใช้ถุงยางอนามัยได้อย่างสม่ำเสมอ ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Correlational Research design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายรักชาย ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ในระดับอุดมศึกษา เขตจังหวัดชลบุรี โดยกำหนดคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria) โดยเคยมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักกับเพศชายด้วยกันในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งประเมินจากการสัมภาษณ์ คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย

การเปิดตารางประมาณค่าอำนาจทดสอบ (Power analysis table for multiple regression) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 อำนาจการทดสอบ (Power of test) ที่ 0.80 และค่า Effect size เท่ากับ 0.13 ซึ่งเป็น Effect size ขนาดกลาง¹⁴ จากการเปิดตาราง นี้มีตัวแปรอิสระทั้งหมดจำนวน 7 ตัว ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 115 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัยมาจากนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มชายรักชายจำนวน 2 คน มาเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูล โดยมีกรอบรม

ทำความเข้าใจเครื่องมือ และวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบอลลูน (Snow ball sampling) ซึ่งเป็นการแนะนำกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างด้วยกันเอง โดยการบอกต่อกันไปเรื่อยๆ เป็นลูกโซ่ จนได้กลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่ต้องการ โดยไม่คำนึงว่ากลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในสถาบันการศึกษาใด กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาอาจอยู่ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแต่ละที่จำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สอบถามทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นชายรักชาย ได้แก่ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา สถานภาพสมรส ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ที่พักอาศัยส่วนใหญ่วัยขณะที่ศึกษาอยู่ รสนิยมทางเพศ เพศของคู่นอนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวนคู่นอนเพศชายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา และบทบาทในการมีเพศสัมพันธ์กับชายรวมข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของ Thato et al.¹⁵ จำนวน 18 ข้อ โดยตัวเลือกลักษณะการวัดเป็น ถูก หรือผิด ถ้าตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ 1 ถ้าตอบผิดให้เท่ากับ 0 คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 - 18 คะแนน มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (KR-20) ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 0.72 การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับอุ้งยางอนามัย แบบวัดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของอุ้งยางอนามัย การเลือกใช้อุ้งยางอนามัย และการใช้อุ้งยางอนามัย โดย

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเอง จำนวน 15 ข้อ โดยตัวเลือกลักษณะการวัดเป็น ถูกหรือผิด ถ้าตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ 1 ถ้าตอบผิดให้เท่ากับ 0 คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 - 15 คะแนน มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (KR-20) ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 0.75 การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับอุ้งยางอนามัยมาก

ส่วนที่ 4 การรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ โดยตัวเลือกลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) 5 ระดับ คะแนนที่เป็นไปได้จะอยู่ระหว่าง 17-85 คะแนน ซึ่งการให้คะแนนจากข้อคำถามจะมี 2 ส่วน คือ ข้อคำถามด้านบวก และข้อคำถามด้านลบ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในศึกษานี้เท่ากับ 0.82 การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง การรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีมาก

ส่วนที่ 5 การรับรู้ประโยชน์ของการใช้อุ้งยางอนามัย ของ Thato et al.¹⁵ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยตัวเลือกลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) มี 4 ระดับ คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 10-40 คะแนน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในศึกษานี้เท่ากับ 0.92 การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง การรับรู้ประโยชน์ของการใช้อุ้งยางอนามัยมาก

ส่วนที่ 6 การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้อุ้งยางอนามัย ของ Thato et al.¹⁵ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยตัวเลือกลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) มี 4 ระดับ คะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 10-40 คะแนน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในศึกษานี้

เท่ากับ 0.94 การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง การรับรู้
อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัยมาก

ส่วนที่ 7 การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้
ถุงยางอนามัย ของ Thato et al.¹⁵ ซึ่งมีข้อความ
ทั้งหมด 5 ข้อ โดยตัวเลือกมีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์
ทสเกล (Likert scale) มี 5 ระดับ คะแนนที่เป็นไปได้อยู่
ระหว่าง 5-25 คะแนน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ใน
การศึกษานี้ เท่ากับ 0.95 การแปลผล คะแนนมาก
หมายถึง การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยาง
อนามัยมาก

ส่วนที่ 8 การรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อ
การใช้ถุงยางอนามัยของ Thato et al.¹⁵ ซึ่งมีข้อความ
ทั้งหมด 10 ข้อ โดยตัวเลือกมีลักษณะมาตรวัดแบบลิ
เคิร์ทสเกล (Likert scale) 4 ระดับ คะแนนที่เป็นไปได้
อยู่ระหว่าง 10-40 คะแนน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
ในการศึกษานี้ เท่ากับ 0.86 การแปลผล คะแนนมาก
หมายถึง การรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยาง
อนามัยมาก

ส่วนที่ 9 ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความถี่ในการใช้ถุงยาง
อนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นคู่นอนประจำ และ
คู่นอนชั่วคราว ของนักศึกษาชายรักชาย 6 เดือนที่ผ่านมา
ทั้งที่เป็นฝ่ายรุก และฝ่ายรับ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนา
แบบสอบถามขึ้นมาเอง โดยมีทั้งหมด 6 ข้อ โดยตัวเลือก
มีลักษณะมาตรวัดแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ คือ 1
= ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเลย, 2 = ใช้ถุงยางอนามัยเป็น
บางครั้ง, 3 = ใช้ถุงยางอนามัยนานเกือบครึ่ง และ
4 = ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง การแปลผล เมื่อแบ่งกลุ่ม
ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชาย
รักชายออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุก

ครั้ง คือ ผู้ที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเลย ใช้ถุงยางอนามัย
เป็นบางครั้ง รวมถึงใช้ถุงยางอนามัยเกือบทุกครั้ง และ
กลุ่มที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง คือ ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์โดย
การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความตรง
ตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำเครื่องมือที่ได้ไป
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความรู้ความ
เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องถุงยางอนามัย เยาวชนชายรัก
ชาย โรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตรวจสอบ
ความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุม
เนื้อหาสาระ ความเหมาะสม การใช้ภาษา และการเรียง
ลำดับข้อความของเนื้อหา หลังจากนั้นปรับปรุง
เครื่องมือตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการ
หาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา ผลการคำนวณหาค่า
CVI อยู่ระหว่าง 0.81-0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากผ่านการ
พิจารณาจริยธรรมการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร
มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 05-08-2559 จึงดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีผู้ช่วยเก็บ
ข้อมูล 2 คน ซึ่งเป็นนิสิตพยาบาลชายรักชาย ชั้นปีที่ 2
ที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดชลบุรี โดย
เริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมผู้ช่วยวิจัยโดยอบรม
แนะนำให้เข้าใจวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บข้อมูล การ
เลือกกลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดของข้อความทุกข้อ
พร้อมทั้งมีการทดลองเก็บข้อมูลให้ถูกต้อง โดยผู้วิจัย
เป็นให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา กำกับดูแลความ
ถูกต้องของการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้ช่วยเก็บข้อมูล
ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามจุดนัดพบที่กลุ่มตัวอย่าง
สะดวก ทั้งในและนอกรั้วสถาบันการศึกษาในเขตจังหวัด
ชลบุรี แบบสอบถามที่ทำเสร็จแล้ว ก่อนที่จะเก็บคืน
ผู้ช่วยเก็บข้อมูลจะแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามตรวจสอบ
สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และใส่

แบบสอบถามลงในซองที่ปิดผนึกของตัวเอง ก่อนที่จะส่งกลับคืนให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูล ใช้เวลา 2 เดือน ได้แบบสอบถามกลับคืนครบ 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติและเสนอผลการศึกษา ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา สถานภาพสมรส ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน รสนิยมทางเพศ จำนวนคู่นอนเพศชายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา และบทบาทในการมีเพศสัมพันธ์กับชาย วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย การรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยาง การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย โดยใช้สถิติการถดถอยโลจิสติกส์ (Binary logistic Regression) โดยใช้ค่าคะแนนดิบของปัจจัยที่ศึกษาเข้าวิเคราะห์สมการ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

คุณลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายรักชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 115 คน อายุระหว่าง 18-24 ปี อายุเฉลี่ย 20 ปี ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 20-24 ปี (ร้อยละ 63.5) ทุกคนมีสถานภาพสมรส โสด (ร้อยละ 100.0) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ระหว่าง 5,000-

10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 52.2) รองลงมา น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 33.9) สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ส่วนใหญ่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 71.3) พักอาศัยอยู่ที่หอพัก บ้านเช่า อพาร์ทเมนท์นอกสถาบันการศึกษา (ร้อยละ 40.9) รองลงมาพักในหอพักของสถาบันการศึกษา (ร้อยละ 33.0) รสนิยมทางเพศส่วนใหญ่ชอบเพศชายด้วยกัน (ร้อยละ 87.8) รองลงมาชอบทั้งเพศชายและหญิง (ร้อยละ 10.4) คู่นอนในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา เกือบทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน (ร้อยละ 99.1) และมีเพศสัมพันธ์ทั้งเพศชายและหญิง (ร้อยละ 0.9) จำนวนคู่นอนเพศชายในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนคู่นอนมากที่สุด 12 คน น้อยที่สุด 1 คน มัธยฐาน 1 คน คู่นอนเฉลี่ย 2 คน ส่วนบทบาทในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน พบว่าเป็นฝ่ายรับ (ร้อยละ 50.4) เป็นฝ่ายรุก (ร้อยละ 33.0) และเป็นทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับพบ น้อยที่สุด (ร้อยละ 16.5) คู่เพศสัมพันธ์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีทั้งคู่นอนประจำและคู่นอนชั่วคราว (ร้อยละ 89.5) พบจำนวนน้อยที่มีคู่นอนประจำอย่างเดียว (ร้อยละ 7.0) และผู้ที่มีคู่นอนชั่วคราวเพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 3.5)

ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย

พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาพบว่า ความสม่ำเสมอของการใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอนประจำ ต่ำกว่าคู่นอนชั่วคราว โดยพบว่า มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งร้อยละ 49.6 กับคู่นอนประจำ ในขณะที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ร้อยละ 66.4 กับคู่นอนชั่วคราว ส่วนการใช้ถุงยางอนามัยในภาพรวมทั้งคู่นอนประจำและชั่วคราวส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ร้อยละ 52.4 ดังตาราง 1

Table 1. Number and Percentage of Consistent Condom Use and Type of Partner

Type of partner	Not consistent		Consistent	
	Condom use		Condom Use	
	n	%	n	%
Regular (n=111)	56	50.4	55	49.6
Causal (n=107)	36	33.6	71	66.4
Regular & Causal (n=103)	49	47.6	54	52.4

ข้อมูลปัจจัยที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 73.9) และความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย (ร้อยละ 86.9) อยู่ในระดับดี ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย และการสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 78.3, 80.0

ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.9) ในขณะที่มีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ((ร้อยละ 49.6, 42.9 ตามลำดับ) สอดคล้องกับการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับปานกลางและสูง (ร้อยละ 54.8, 42.6 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

Table 2. Number and Percentage of Factors among MSM undergraduate students by studies factors (N = 115)

Factors	n	Percentage
HIV/STIs knowledge		
High	85	73.9
Medium	16	13.9
Low	14	12.2
Range = 0-18, Min-Max = 7-18 , M (SD) = 14.82 (3.01)		
Condom use knowledge		
High	100	86.9
Medium	8	7.0
Low	7	6.1
Range = 0-15, Min-Max = 5-15 , M (SD) = 13.26 (2.07)		
Perceived HIV risk		
High	34	29.6

Factors	n	Percentage
Medium	70	60.9
Low	11	9.5
Range = 17-85, Min-Max = 44-85 , <i>M (SD)</i> = 64.82 (9.69)		
Perceived benefit of condom use		
High	90	78.2
Medium	24	20.9
Low	1	0.9
Range = 10-40, Min-Max = 12-40 , <i>M (SD)</i> = 34.57 (4.38)		
Perceived barrier of condom use		
High	9	7.8
Medium	57	49.6
Low	49	42.6
Range = 10-40, Min-Max = 10-40 , <i>M (SD)</i> = 21.55 (6.59)		
Partners' support for condom use		
High	92	80.0
Medium	17	14.8
Low	6	5.2
Range = 5-25, Min-Max = 5-25 , <i>M (SD)</i> = 20.72 (4.33)		
Condom use self-efficacy		
High	49	42.6
Medium	63	54.8
Low	3	2.6
Range = 10-40, Min-Max = 18-40 , <i>M (SD)</i> = 30.75 (5.09)		

ปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย
จากผลการวิเคราะห์โดยใช้ Binary Logistic Regression พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย สามารถทำนายปัจจัยความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายได้ทั้งผู้ที่มีคู่นอนประจำ และผู้ที่มีคู่นอนชั่วคราว

โดยปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนประจำ สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted OR (AOR) = 1.106, 95% CI = 1.010-1.211) ซึ่งแปลผลว่า ถ้านักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอน

ประจำ มีคะแนนของ การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มเป็น 1.106 เท่า และสามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนประจำได้ร้อยละ 13.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Pseudo R² = 0.134, p-value < 0.05) ส่วนการทำนายปัจจัยความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนชั่วคราว พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยสามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย

ของนักศึกษาชายรักชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted OR (AOR) = 1.134, 95% CI = 1.029-1.249) ซึ่งแปลผลว่า ถ้านักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนชั่วคราว มีคะแนนของ การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มเป็น 1.134 เท่า และสามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนชั่วคราวได้ร้อยละ 20.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Pseudo R² = 0.200, p-value <0.05) ดังแสดงในตารางที่ 3

Table 3. Binary Logistic Regression between predicting factors and consistent condom use among MSM undergraduate students with the regular partner and casual partner

Factors	Regular partner				Casual partner			
	β	S.E.	OR _{adj}	95% CI for OR	β	S.E.	OR _{adj}	95% CI for OR
HIV/STIs knowledge	-0.082	0.091	0.921	0.771-1.100	-0.058	0.099	0.943	0.777-1.146
Condom use knowledge	0.182	0.139	1.199	0.914-1.574	0.185	0.140	1.203	0.914-1.584
Perceived HIV risk	-0.004	0.033	0.996	0.934-1.062	0.063	0.038	1.065	0.989-1.147
Perceived benefit of condom use	-0.035	0.058	0.965	0.861-1.082	-0.019	0.065	0.981	0.864-1.114
Perceived barrier of condom use	-0.059	0.037	0.942	0.877-1.012	0.057	0.041	1.059	0.978-1.147
Partners' support for condom use	-0.001	0.052	0.999	0.903-1.105	-0.089	0.067	0.915	0.803-1.042
Condom use self-efficacy	0.101	0.046	1.106*	1.010-1.211	0.125	0.049	1.134*	1.029-1.249

Constant	-1.532	2.697	0.216	-7.444	3.009	0.001
----------	--------	-------	-------	--------	-------	-------

Regular partner Pseudo R^2 (Nagelkerke R^2) = 0.134, p-value < 0.05

Casual partner Pseudo R^2 (Nagelkerke R^2) = 0.200, p-value < 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาของนักศึกษาชายรักชาย ช่วงอายุ 18- 24 ปี พบว่าส่วนใหญ่จะมีคู่นอนทั้งสองประเภท คือทั้งประเภทประจำและชั่วคราว (ร้อยละ 89.5) สัดส่วนการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอขณะมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนประจำต่ำกว่าคู่นอนชั่วคราว โดยมีสัดส่วนการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอกับคู่นอนประจำร้อยละ 49.6 และกับคู่นอนชั่วคราวร้อยละ 66.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ Lachowsky et al.¹⁶ พบว่าการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นชายรักชายในประเทศนิวซีแลนด์ จำนวน 1,221 คน พบว่าวัยรุ่นชายรักชายส่วนใหญ่จะมีคู่นอนประจำ ร้อยละ 59.5 และคู่นอนชั่วคราว ร้อยละ 40.5 การใช้ถุงยางอนามัยของในคู่นอนประจำ พบว่า ผู้ที่มีบทบาทขณะมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นฝ่ายรุกใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 47.9 กลุ่มที่เป็นฝ่ายรับใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 35.8 ส่วนการใช้ถุงยางอนามัยในคู่นอนชั่วคราว พบว่า ผู้ที่มีบทบาทขณะมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นฝ่ายรุกใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 54.9 กลุ่มที่เป็นฝ่ายรับใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 59.2 จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอนประจำต่ำกว่าคู่นอนชั่วคราว เช่นเดียวกับการศึกษาของ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์¹⁷ พบว่าการใช้ถุงยางอนามัยของเยาวชนชายรักชาย ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 196 คน มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนชั่วคราว ร้อยละ 51 ต่างจากการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนประจำซึ่งมีเพียงร้อยละ 35 สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาชายรักชายมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งยังต่ำ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชาย

รักชายส่วนใหญ่จะมีคู่นอนประจำ เป็นแฟนกันหรือพักอยู่ด้วยกัน มีความไว้ใจกัน คิดว่าคู่นอนของตนไม่มีความเสี่ยง จึงทำให้การใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอนประจำของนักศึกษาชายรักชาย ต่ำกว่าการใช้ถุงยางอนามัยกับคูชั่วคราว จากผลการศึกษาที่ยังระบุการรับรู้ว่าคุณเองมีความเสี่ยงสูง เพียงร้อยละ 29 ในขณะที่กว่าครึ่งยังรับรู้ว่ามีอุปสรรคในการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัยทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในระดับอุดมศึกษาในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ทั้งคนที่มีคู่นอนประจำ และคนที่มีคู่นอนชั่วคราว พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย มีอิทธิพลเชิงบวกกับความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในคู่นอนประจำ (AOR = 1.106, 95% CI = 1.010-1.211) และ ในคู่นอนชั่วคราว (AOR = 1.134, 95% CI = 1.029-1.249) ทั้งนี้เนื่องจาก การรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยเป็นความเชื่อในตนเองว่าตนเองสามารถใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ หากนักศึกษาชายรักชายมีความมั่นใจในตนเองที่จะสามารถใช้ถุงยางอนามัยในสถานการณ์ต่างๆ ได้ จึงส่งผลให้นักศึกษาชายรักชายปลอดภัยจากการติดเชื้อโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับการศึกษาความเชื่อในสมรรถนะตนเองกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มชายรักชายจำนวน 332 คนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยมีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.25, p < 0.001$)¹² และจากการศึกษาปัจจัยทำนาย

พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของแรงงานพม่าในโรงงานอุตสาหกรรม เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย จำนวน 259 คน พบว่าการรับรู้สมรรถนะต่อการใช้ถุงยางอนามัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.171$, $p < 0.05$)¹⁸ จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า การรับรู้สมรรถนะตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการใช้ถุงยางอนามัยทั้งในกลุ่มนักศึกษาชายรักชายระดับอุดมศึกษา และกลุ่มแรงงานชายพม่าที่มาทำงานในประเทศไทย

ปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายระดับอุดมศึกษา ในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา ทั้งคนที่มีคู่นอนประจำ และคนที่มีคู่นอนชั่วคราว ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 2) ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย 3) การรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี 4) การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัย 5) การรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ถุงยางอนามัย และ 6) การสนับสนุนจากคู่นอนในการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความแตกต่างกันทางด้านลักษณะประชากร พื้นฐานการศึกษา อายุ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคั้งนี้เป็นนักศึกษาชายรักชาย อายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา มีความรู้ดี จึงมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยสูง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.9) มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และมีความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.9) อยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัยส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 78.3) และการสนับสนุนจากคู่นอนในการ

ใช้ถุงยางอนามัยส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 80.0) จึงทำให้ผลการศึกษาคั้งนี้ต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา อีกทั้งอาจเกิดจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายรักชายที่กำลังศึกษาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษา มีความคล้ายคลึงกันมาก เช่น อยู่ชั้นปีเดียวกัน สาขาวิชาเดียวกัน เกิดจากการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีบอกต่อ (Snowball technique) ได้กลุ่มตัวอย่างที่มาจากความคุ้นเคย และเป็นเครือข่ายทางสังคม ทั้งนี้เพราะนักศึกษาชายรักชายบางคนมีความเปราะบางทางสังคม เข้าถึงได้ยาก บางคนไม่เปิดเผยตัวเองว่าเป็นชายรักชาย จะรู้เฉพาะในกลุ่มเพื่อนสนิท หรือกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกันเท่านั้น ดังนั้นจึงพบว่า ระดับคะแนนของปัจจัยที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากคล้ายๆ กัน จึงอาจทำให้พบว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักศึกษาชายรักชายได้

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการบอกต่อ (Snowball sampling) ซึ่งเป็นการแนะนำกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ผลการศึกษาจึงใช้ได้ในกลุ่มประชากรที่คล้ายคลึงกัน แต่ไม่สามารถใช้อ้างอิงในกลุ่มประชากรอื่นได้

จุดอ่อนและจุดแข็งของงานวิจัยนี้

จุดอ่อน

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชายรักชายด้วยวิธีการบอกต่อ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเพื่อนชายรักชายที่รู้จักกัน คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจึงคล้ายคลึงกัน จึงทำให้การกระจายของตัวแปรที่ศึกษามีน้อย

2. ตัวแทนของกลุ่มเยาวชนชายรักชายเป็นนักศึกษาชายรักชายที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งอาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของเยาวชนชายรักชายได้ทั้งหมด

3. นักศึกษาชายรักชายที่ไม่เปิดเผยตัวเองอาจเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ยาก และอาจไม่ได้ข้อมูลในกลุ่มนี้

จุดแข็ง

1. การวิจัยครั้งนี้จำแนกการใช้ถุงยางอนามัยตามประเภทของคู่นอนซึ่งเป็นบริบทที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่าประเภทของคู่นอนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้ถุงยางอนามัย และยืนยันว่าการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักศึกษาชายรักชายได้อย่างชัดเจน

2. การเก็บข้อมูลโดยมีผู้ช่วยเก็บข้อมูลเป็นนักศึกษาชายรักชาย ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ง่าย

สรุป

ปัจจัยที่สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีเพียงหนึ่งปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งสามารถทำนายปัจจัยความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายได้ทั้งผู้ที่มีคู่นอนประจำ และผู้ที่มีคู่นอนชั่วคราว โดยพบว่า การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนประจำ สามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (AOR) = 1.106, 95% CI = 1.010-1.211) และการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการ

ใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายที่มีคู่นอนชั่วคราว ยังสามารถทำนายความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายรักชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (AOR) = 1.134, 95% CI = 1.029-1.249) ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. การออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างรูปแบบ หรือมาตรการการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชนชายรักชายในสถาบันการศึกษา หรือสถานบริการด้านสาธารณสุข ที่มีเยาวชนชายรักชาย ได้แก่ กิจกรรมด้านการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย โดยการส่งเสริมความมั่นใจให้กับเยาวชนชายรักชายสามารถพกถุงยางอนามัยไว้ใกล้ตัวให้พร้อมใช้งาน สร้างความมั่นใจให้มีความมั่นใจที่จะกล้าพูดคุยกับคู่นอนให้ยินยอมใช้ถุงยางอนามัย และกล้าที่จะปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ถ้าหากคู่นอนไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย

2. ควรส่งเสริมกิจกรรมด้านการฝึกทักษะเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง กับทุกคน ทุกครั้ง และทุกช่องทางที่มีเพศสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นทางปาก ทางทวารหนัก และทางช่องคลอด ให้กับเยาวชนชายรักชาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบหรือโปรแกรมในสร้างการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยของเยาวชนชายรักชายเพื่อการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุงยางอนามัยของเยาวชนชายรัก

ชาย เนื่องจากการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการใช้ถุง
อนามัยเป็นปัจจัยที่สำคัญ

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้มีการ
กระจายของตัวแปรที่ศึกษา และลักษณะของกลุ่ม
ตัวอย่างที่หลากหลาย ในการศึกษาประชากรที่มี
ลักษณะเข้าถึงได้ยากครั้งต่อไป ควรใช้วิธี Respondent

– driven sampling เพื่อให้เกิดการกระจายของกลุ่ม
ตัวอย่างมากขึ้น

4. การค้นหาปัจจัยทำนายอื่นที่มีอิทธิพลต่อ
ความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษา
ชายรักชาย

เอกสารอ้างอิง

1. UNAIDS. Global AIDS update 2016;2016[cited 2017 Oct 20]. Available from:http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/global-AIDS-update-2016_en.pdf
2. Bureau of AIDS, TB and STIs, Department of Disease Control. Annual report of Bureau of AIDS, and STIs 2016. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand; 2017. (in Thai)
3. Ananworanich J, Chitwarakorn A, Wimonasate W, Varangrat A, Chaikummao S, Sriporn A, et. al. HIV and syphilis infection among men who have sex with men- Bangkok, Thailand, 2005-2011. *MMWR* 2013;62(25):518-520.
4. Bureau of AIDS, TB and STIs, Department of Disease Control. Annual report of Bureau of AIDS, and STIs 2015. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand; 2016. (in Thai)
5. Liu H, Yang H, Li X, Wang N, Liu H, Wang B, et al. Men who have sex with men and human immunodeficiency virus/sexually transmitted disease control in China. *Sex Transm Dis* 2006;33(2):68-76.
6. Longkul J, Promthet S. Condom used among men who have sex with men in Khon Kaen province. *KKU-JPHR* 2012;5(2):698-602. (in Thai)
7. Jin M, Yang Z, Dong Z, Han J. Correlates of consistent condom use among men who have sex with men recruited through the internet in Huzhou city: a cross-sectional survey. *BMC Public Health* [Internet]. 2013[cited 2017 Oct 20]. Available from: <https://bmcpublihealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-13-1101>
8. Chanabut W, Kuhirunyaratn P, Risk perception to HIV/AIDS among men who have sex with men in Khon Kaen province, Thailand. *Srinagarind Med J* 2015;30(6):698-602. (in Thai)
9. Parson JT, Halkitis PN, Bimbi D, Borkowski T. Perceptions of the benefits and costs associated with condom use and unprotected sex among late adolescent college students. *J Adolesc* 2000;23(4):377-391.
10. Supinrach A, Thato R. The effect of changing adolescent's attitude program on intention to use condoms in male students. *Journal of Nursing Science Naresuan University* 2009;3(1):34-46 (in Thai)
11. D'Anna LH, Warner L, Margolis AD, Korosteleva AO, O'Donnell L, Rietmeijer CA, et. al Consistency of condom use during receptive anal intercourse

- among women and men who have sex with men: Findings from the safe in the city behavioral study. *Sex Transm Dis* 2015;42(7):394-99.
12. Klein H. Condom use self-efficacy and HIV risk practices among men who use the internet to find male partners for unprotected sex. *Am J Mens Health* 2014;8(3):190-204.
13. Fisher JD, Fisher WA. Changing AIDS-risk behavior. *Psychol Bull* 1992;111(3):455-74.
14. Polit DF, Beck CT. Resource manual for nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. New York: Wolters Kluwer; 2012.
15. Thato S, Charron-Prochownik D, Dorn LD, Albrecht SA, Stone CA. Predictors of condom use among adolescent Thai vocational students. *J Nurs Scholarsh* 2003;35(2):157-63.
16. Lachowsky NJ, Saxton PJW, Hughes AJ, Dickson NP, Summerlee AJS, Milhausen RR, et al. Younger gay and bisexual men's condom use with main regular sexual partner in New Zealand. *AIDS Educ Prev* 2015;27(3):257-74.
17. Srisuriyawat R, Homsin P. Relationship between sexual communication and consistent use among young thai men who have sex with men (YMSM) in Chonburi province. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University*. Inpress 2017. (in Thai)
18. Saechee P, Thato R. factors predicting condom use behavior of Myanmar male worker in indrustial factories, the upper southern region of Thailand. *Princess of Naradhiwas University Journal* 2017;9(2):26-37. (in Thai)

